

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ▪ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ▪ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΟΝΟΜΑ: _____
ΗΜ/ΝΙΑ: _____ 2 / 5 / 2026 ΤΜΗΜΑ: _____

Βαθμός %
☺

Α' Ομάδα

A.1. Να αντιστοιχίσετε τους αριθμούς της στήλης Α' με τα γράμματα της στήλης Β' (κάποια δεδομένα της Β' στήλης περισσεύουν). (/10 μονάδες)

Α'. Ομάδες προσφύγων	Β'. Πόλεις που εγκαταστάθηκαν κατά την Οθωνική περίοδο
1. Ψαριανοί	A. Οθωνούπολη
2. Μακεδόνες	B. Κυλλήνη
3. Κρήτες	Γ. Ερέτρια
4. Ηπειρώτες	Δ. Αθήνα
5. Χίοι	E. Πειραιάς
	Στ. Νέα Πέλλα
	Z. Μεσσηνία

A.2. Να καταγράψετε το περιεχόμενο του παρακάτω όρου: (/10 μονάδες)

α) «Γενικός Οργανισμός της Πελοποννήσου» (5 μονάδες)

β) Να επιλέξετε: (1 μονάδα)

ι) Το Σύνταγμα του 1864 καθιέρωσε ως πολίτευμα της Ελλάδας:

- 1) τη συνταγματική μοναρχία
- 2) την προεδρική δημοκρατία
- 3) τη βασιλευόμενη δημοκρατία
- 4) την προεδρευόμενη δημοκρατία

- Αφού επιλέξετε τη σωστή απάντηση, να επισημάνετε τι ίσχυε σχετικά με το δικαίωμα του «**συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι**» στο Σύνταγμα του 1864 και σε εκείνο του 1844. (4 μονάδες)

B.1.

α. Να παρουσιάσετε τους στόχους του Ιωάννη Κωλέττη, αρχηγού του Γαλλικού κόμματος, για την απελευθέρωση του **αλύτρωτου ελληνισμού** – μέσα 19^{ου} αιώνα – εξετάζοντας και τους λόγους για τους οποίους το κόμμα του ονομάστηκε και «**Εθνικό κόμμα**». (9 μονάδες)

β. Ποιες υπήρξαν οι **επιπτώσεις** της έντονης παρουσίας της **Μεγάλης Ιδέας** στον πολιτικό και οικονομικό χώρο καθ' όλη τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα. (7 μονάδες)

B.2.

Αναφορικά προς τα **αποτελέσματα** που προέκυψαν για την Ελλάδα από τους **Βαλκανικούς Πολέμους**:

1. Να αναφερθείτε στην **έκταση** και τον **πληθυσμό**, καθώς και τις **οικονομικές προοπτικές** που ανοίγονταν για την χώρα. (8 μονάδες)
2. Να περιγράψετε τη νέα κατάσταση που διαμορφώθηκε σχετικά με το **εργατικό κίνημα**, λόγω της ενσωμάτωσης και της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα. (6 μονάδες)

( ) /14 μονάδες)

Β' Ομάδα

Γ1. Με βάση τις γνώσεις σας και τα στοιχεία που αντλούνται από τα παρακάτω κείμενα και τον πίνακα, να αναφερθείτε στις **επιπτώσεις** από την **άφιξη** των **προσφύγων** στην Ελλάδα, μετά το 1922:
α. στο πλαίσιο της **ολοκλήρωσης της μεταρρύθμισης** στον αγροτικό χώρο κατά την περίοδο του μεσοπολέμου και τον τρόπο που αυτή πραγματοποιήθηκε (13 μονάδες).

β. στο βαθμό **αστικοποίησης** του κράτους και στην **εθνολογική σύσταση** του **πληθυσμού** της χώρας (12 μονάδες).

( ) /25 μονάδες)

Κείμενο Α'

Μετά το 1922, με τη μεγάλη εισροή προσφύγων, αναγκάστηκαν πια οι κυβερνήσεις της χώρας να δώσουν οριστική λύση στο αγροτικό πρόβλημα. [...] Τα προβλήματα που είχαν σχέση με τη διακίνηση προϊόντων, την παραδοσιακή εκμετάλλευση του μικρού παραγωγού από τους μεσάζοντες, την έλλειψη κεφαλαίων και τους τοκογλυφικούς όρους δανειοδοτήσεως που επικρατούσαν στην ελεύθερη αγορά, έκαναν ακόμη πιο αισθητή την ανάγκη συλλογικής ασφάλειας που πρόσφεραν οι συνεταιρισμοί [...].

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΕ': Νεώτερος Ελληνισμός από 1913 ως 1941, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, 2008, σσ. 75.

Κείμενο Β'

Μέχρι το 1931 υπολογίζεται ότι απαλλοτριώθηκαν συνολικά 1.623 μεγάλες ιδιοκτησίες, οι οποίες διανεμήθηκαν σε 115.000 γηγενείς οικογένειες ακτημόνων ή μικροκαλλιεργητών, ενώ 145.000 οικογένειες προσφύγων εγκαταστάθηκαν στα εδάφη που άφησαν πίσω τους οι μουσουλμανικοί και βουλγαρικοί πληθυσμοί. Υπολογίζεται ότι η μεταρρύθμιση του 1917-1923 διένειμε το 35,5% των καλλιεργήσιμων γαιών σε ολόκληρη τη χώρα.

Μαρία Παππά, Η Β' Αγροτική Μεταρρύθμιση οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, academia.edu/9128233, σελ. 8

Κείμενο Γ'

Κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου ο ελληνικός αγροτικός χώρος γνώρισε ραγδαίες εξελίξεις και αλλαγές. Η ριζοσπαστική αγροτική μεταρρύθμιση και η αγροτική εγκατάσταση των προσφύγων [...] , συνθέτουν τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της περιόδου, της πρώτης στην ιστορία του νεοελληνικού κράτους κατά την οποία ο κρατικός μηχανισμός, μέσω θεσμικών παρεμβάσεων, επιδοτήσεων και ελαφρύνσεων μεταφέρει πόρους προς το τομέα της γεωργίας. Η έγγειος ιδιοκτησία πήρε πλέον σε όλη τη χώρα τη μορφή της ελεύθερης απεριόριστης ατομικής ιδιοκτησίας, ενώ σημαντικές αλλαγές μεταμόρφωσαν τη φυσιογνωμία της ελληνικής υπαίθρου: Κατ' αρχήν επιτεύχθηκε η αγροτική εγκατάσταση ενός σημαντικού μέρους του προσφυγικού πληθυσμού.

Το Αγροτικό Ζήτημα στην Ελλάδα, Ιστορικό δοκίμιο του Βασιλη Πατρωνη,

Πίνακας: Οι δέκα δήμοι της χώρας με τη μεγαλύτερη αναλογία προσφύγων στο συνολικό πληθυσμό τους (απογραφή 1928)

ΠΟΛΗ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ
Δράμα	70.2%
Καβάλα	56.9%
Σέρρες	50.4%
Θεσσαλονίκη	47.8%
Μυτιλήνη	46.8%
Ξάνθη	41.4%
Πειραιάς	40 %
Ηράκλειο	35.9%
Χίος	35.7%
Κομοτηνή	34.1%

Δ.1. Σύμφωνα με το σχολικό σας βιβλίο, η πολιτική που εφάρμοσαν οι νεοτουρκικές κυβερνήσεις «οδήγησε τους Ποντίους, κυρίως της Διασποράς, στη μεγάλη απόφαση να αγωνιστούν για τη δημιουργία μιας αυτόνομης Ποντιακής Δημοκρατίας».

Στηριγμένοι στις γνώσεις σας και τα παρακάτω κείμενα να αναφερθείτε αρχικά στη σχετική με την παραπάνω προσπάθεια δράση του **Κ. Κωνσταντινίδη** από τη Μασσαλία (12 μονάδες) και, έπειτα, να δικαιολογήσετε την απόφαση του Πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου να μη περιληφθεί ο Πόντος στο **φάκελο των ελληνικών διεκδικήσεων**, κατά το Συνέδριο Ειρήνης των Παρισίων το 1918. (13 μονάδες) (/25 μονάδες)

Κείμενο Α'

Από το Α' Παμποντιακό Συνέδριο που έγινε στη Μασσαλία στις 22 Ιανουαρίου 1918, εστάλη στον επίτροπο (υπουργό) Εξωτερικών της Σοβιετικής Ένωσης Λέοντα Τρότσκι το ακόλουθο τηλεγράφημα το οποίο υπέγραψε ο Κωνσταντινίδης:

«Συνέδριον, συγκληθέν εν Μασσαλία, πολιτών καταγομένων εκ Πόντου, [...] σας παρακαλεί να συμφωνήσετε, αυτή η χώρα να αναλάβει τας τύχας της, ώστε μετά την αποχώρησιν των Ρωσικών στρατευμάτων να μην ξαναπέσει εις την Τουρκικήν κυριαρχίαν. Επιθυμία μας είναι να δημιουργήσωμεν ανεξάρτητον Δημοκρατίαν, απο τα Ρωσικά σύνορα έως πέρα στην Σινώπην, και παρακαλούμε να επεμβήτε δυναμικά εις αυτό το θέμα. Ελπίζοντες εις την αποτελεσματικήν σας υποστήριξιν, σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Δια το συνέδριον, ο Πρόεδρος Κωνσταντίνος Γ.Κωνσταντινίδης.»
Πηγή: Εγκυκλοπαίδεια Ποντιακού Ελληνισμού, Μαλλιάρης- Παιδεία.

Κείμενο Β'

«Γνωρίζω ότι οι Πόντιοι δεν αποδέχονται την εν υπομνήματί μου προς συνδιάσκεψιν υπόδειξιν όπως βιλαέτιον Τραπεζούντος περιληφθή Αρμενικόν Κράτος. Και [...] δεν νομίζω έχω δικαίωμα επιβάλω αυτοίς λύσιν, ην αποστέρουσιν. Αλλά παρακαλώ εξηγήσατε αντιπροσώποις αυτών ποίαι σκέψεις με ήγαγον εις διατύπωσιν υπομνήματός μου. Αξίωσιν όπως ιδρυθεί ίδιον κράτος Πόντου δεν νομίζω έχει

ελπίδας επιτυχίας [...] Τοσούτω μάλλον καθόσον οι διατυπώσαντες αξίωσιν αύτην υπεστήριξαν ύπαρξιν δύο εκατομμυρίων Ελλήνων εις Πόντον, ήτις υπερβολική, διέθεσεν κακώς Συνδιάσκεψιν. Δύο λύσεις επομένως υπολείπονται πρακτικώς · παραμονή εις τουρκικόν κράτος ή υπαγωγή εις αρμενικόν. Το πρώτον δύναται θεωρηθεί ανταποκρινόμενον εις μεγαλοπράγμονα πολιτικήν, αλλά έχει κίνδυνον δι' ασφάλειαν Ελλήνων Πόντου, διότι υπολειφθησόμενον τουρκικόν κράτος ενδέχεται ακολουθήσει πολιτικήν εκτουρκισμού. Διά τούτο κρίνω συμφερότερον διά Έλληνας Πόντου περιληφθώσι εις αρμενικό κράτος [...]. Ελληνισμός εν αυτώ θα εύρη ευκαιρίαν αναπτύξεως και προόδου.»

Τηλεγράφημα Ε. Βενιζέλου από το Παρίσι στην Εθνοσυνέλευση των Ποντίων στο Βατούμ

Σαν σήμερα 2 Μαΐου...

1919: Η 1η μεραρχία του Ελληνικού Στρατού αποβιβάζεται στη Σμύρνη με εντολή του συμμαχικού συμβουλίου και γίνεται δεκτή με ενθουσιασμό από το πολυπληθές ελληνικό στοιχείο της πόλης. Αποτελεί την αρχή της Μικρασιατικής Εκστρατείας.

1941: Πεθαίνει η Πηνελόπη Δέλτα, Ελληνίδα συγγραφέας. Στις 27 Απριλίου τα γερμανικά στρατεύματα μπαίνουν στην Αθήνα και η εκείνη παίρνει δηλητήριο. Πέντε ημέρες αργότερα ξεψυχάει, αφήνοντας ένα λιτό σημείωμα για τα παιδιά της.

1941: Ο 17χρονος μαθητής, Μαθιός Πόταγας, εκτελείται στη Βυτίνα από τις δυνάμεις Κατοχής. Είναι ο πρώτος αντιστασιακός. Ο νεαρός εμφανίστηκε μπροστά στους ναζί και φέρεται να τούς είπε: «Σταθείτε, δεν θα μας σκλαβώσετε. Είμαι εδώ μόνος, αλλά ολόκληρη η Ελλάδα ακολουθεί». Οι Γερμανοί τον σκότωσαν επί τόπου και στη συνέχεια του συνέθλιψαν το κεφάλι.

1976: Οι τρόφιμοι του Οίκου Τυφλών εξεγείρονται και καταλαμβάνουν το οίκημα του ιδρύματος στην Καλλιθέα. Είναι η πρώτη φορά στην ελληνική ιστορία που ένα κομμάτι του αναπηρικού χώρου εμπράκτως αμφισβητεί τον περιθωριακό ρόλο που του έχει επιβληθεί. Ηγετικό ρόλο στην κινητοποίηση έχει ο Παναγιώτης Κουρουμπλής, ο οποίος είχε τυφλωθεί το 1961 από έκρηξη γερμανικής χειροβομβίδας και αργότερα διετέλεσε βουλευτής του ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ και υπουργός της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ.

1. ☒ Ζωγράφου: Ι. Χρυσίππου 1, ☎ 210 7488030 & ΙΙ. Ξηρογιάννη 10, ☎ 210 7488180
  2. ☒ Χολαργός: Φανερωμένης 13, ☎ 210 6536551
  3. ☒ Αγία Παρασκευή: Ευεργέτου Γιαβάση 9, πλατεία Αγ. Παρασκευής, ☎ 210 6000031
-